

Проект!

**ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Д О К Л А Д

от

**ПЕТЯ АВРАМОВА – МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

и

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ – МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

Относно: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Агенция „Пътна инфраструктура”, приета с Постановление № 219 на Министерския съвет от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 79 от 2008 г., изм., бр. 101 от 2008 г., бр. 3, 100 и 102 от 2009 г., бр. 82 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 94 от 2012 г., бр. 91 от 2015 г., бр. 32 и 102 от 2017 г.)

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасяме за разглеждане проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Агенция „Пътна инфраструктура”, приета с Постановление № 219 на Министерския съвет от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 79 от 2008 г., изм., бр. 101 от 2008 г., бр. 3, 100 и 102 от 2009 г., бр. 82 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 94 от 2012 г., бр. 91 от 2015 г., бр. 32 и 102 от 2017 г.)

С проекта на постановление на Министерския съвет се цели определяне размера на въведените с чл. 10а от Закона за пътищата (ЗП) уикенд винетна такса и чл. 10, ал. 2 от ЗП компенсаторна такса. На следващо място се цели изрично да бъде предвидена възможността водачите на моторни превозни средства с чуждестранна регистрация да заплащат определените в евро такси и в левовата им равностойност.

Предвидените промени касаят изменения и допълнения на чл. 10, 25 и 26 от Тарифата за таксите, които се събират от Агенция „Пътна инфраструктура”, като се предвижда и създаване на нова разпоредба, в която да бъде определен размерът на компенсаторната такса.

Предложеното изменение и допълнение на тарифата е в изпълнение на влезлите в сила изменения и допълнения на разпоредбите от Закона за пътищата (ЗП).

С измененията и допълненията в Закона за пътищата (Обн., ДВ, бр. 80 от 2018г.) е въведена възможността от 01 януари 2019 г. пътните превозни средства (ППС) до 3,5 тона (леки автомобили) да заплащат още един вид винетна такса, а именно уикенд винетна такса, както и заплащане на компенсаторна такса, съгласно чл. 10, ал. 2 от ЗП за всички видове ППС при установено движение по платената пътна мрежа, когато за съответното превозно средство не е заплатена съответната такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от ЗП.

Съгласно законовата делегация на чл. 10, ал. 6 от ЗП, размерът на уикенд винетната такса и компенсаторната такса следва да бъде определен от Министерския съвет с тарифа по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

При определянето на размера на уикенд винетната такса е спазен принципът на пропорционалност, както и на правилото за увеличаваща се стойност при намаляване на срока на валидност. При определянето на размера на таксата за уикенд винетката има принос и предположението, че този вид винетка ще бъде използвана по-интензивно отколкото седмичните и месечните винетки, които се заплащат за леки автомобили (пътни превозни средства под 3,5 тона). Определянето на размера на таксата е направено въз основа на данните за средногодишния дневен трафик за 2015 г. (използвани данни от доклада на Световната банка "Разработване на стратегия и бизнес модел за внедряване на Електронната система за предоставяне на Европейската услуга за електронно събиране на пътни такси (EETS) и финансово планиране").

Във връзка с горното, при изчисляването на цената на уикенд винетната такса е направен анализ, включващ няколко подхода: линейно приспадане на разходите, приспадане на относителни административни разходи, както и приспадане на абсолютните

административни разходи и математическа корелация между период на валидност и цена за ден, които са отразени със съответната тежест.

Анализът на административните разходи, както и математическа корелация между период на валидност и цена за ден за винетка са определени, както на база сравнение с международната практика, така и на база прогнозните разходи за експлоатация и поддържане на електронната система за събиране на пътни такси след 01.01.2019 г. На база анализа и използвания модел, по препоръка на консултанта Световна банка и прилагане на метода математическа корелация между период на валидност и цена за ден, е определена максимална цена на уикенд винетката в размер на 13,20 лв. По метода на приспадане на абсолютните административни разходи се определя минималната цена на уикенд винетката в размер на 7,60 лв.

В този смисъл, препоръката на Световна банка е цената на уикенд винетката да бъде в размер на 10 лева, като се отчита и евентуалното намаление на приходите от продажба на седмични винетки от транзитния трафик през Република България. Посочената стойност е определена, като за изходна база при изчисленията на уикенд винетната такса е взето предвид изискването на директивата на ЕС за електронно таксуване - дневната такса да не надвишава 2% от годишната такса. При цена на годишна винетка от 97 лева, дневна от 1.94 лева на ден, на база 2.5 дни уикенд, винетката без административните разходи би имала стойност от 4.85 лева. При определяне на цената на уикенд винетката обаче следва да се отчетат и необходимите административни разходи. Същите се предвижда да са в % (5,31) от стойността на годишната винетка, което възлиза на 5,15 лв. На база тези изчисления е направено предложението уикенд винетната такса да е в размер на 10 лв.

С оглед на горното възниква необходимостта от изменение на таблиците към чл. 25 и чл. 26 от Тарифата за таксите, които се събират от Агенция „Пътна инфраструктура”, с оглед определяне на размера на уикенд винетната такса, която заплащат пътните превозни средства под 3,5 тона (леки автомобили).

Предложението за създаване на чл. 27 в Тарифа за таксите, които се събират от Агенция „Пътна инфраструктура“ има за цел определяне размера на компенсаторната такса, която може да заплати водач на пътното превозно средство, неговият собственик или трето лице при установено движение по платената пътна мрежа, когато за съответното пътно превозно средство не е заплатена дължимата такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от ЗП (винетна такса), като в тези случаи водачът на пътното превозно средство, неговият собственик или трето лице се освобождава от административно наказателна отговорност.

Основание за заплащане на тази такса ще е налице единствено тогава, когато е констатирано нарушение. Заплащането на компенсаторната такса ще става на място, при

установяване на нарушението, съгласно разпоредбите на ЗП и Закона за движението по пътищата, както и на граничните контролно-пропускателни пунктове, съгласно разпоредбата на чл. 10е, ал. 2 от ЗП. При заплащането на компенсаторната такса ще се издава платежен документ, идентичен с документите издавани при заплащане на пътни и/или винетни такси.

Компенсаторната такса по същество се различава от държавните такси, срещу които се получава конкретен вид услуга, тъй като водещ при нея е наказващият характер. Предвид факта, че такава такса се въвежда с цел намаляване и ограничаване на възможността за ползване на платената пътна мрежа на ППС без заплащане на дължимата такса, целесъобразно и икономически обосновано е размерът на същата да бъде справедлив, а таксата съответно събираема при установяване на нарушението, като наказанието да отговаря на тежестта на нарушението.

В различните държави, в зависимост от националния контекст, се прилагат различни схеми за пътно таксуване, както и различни подходи за експлоатация на системите за събиране на пътни такси и контрол. Всяка система за пътно таксуване включва четири основни компонента, а именно:

- Автоматизирана идентификация на пътното превозно средство;
- Автоматизирана класификация на превозното средство;
- Обслужване на клиентите;
- Правоприлагане/Налагане на актове/глоби на нарушителите.

Основната цел на правоприлагането е да се гарантира, че съществува едно приемливо ниво на спазване на закона и че усилията на правоприлагащите органи се считат за справедливи и последователни. По-долу са дадени ключовите елементи от правоприлагането/налагането на актове/глоби на нарушителите:

- Заснемане на изображение с регистрационния номер на МПС;
- Намиране на името и адреса на потребителя;
- Плащане от страна на нарушителя;

-Интерфейси към правораздаващата/съдебната система. В някои страни, за нарушителите, които не си плащат коректно таксите се счита, че извършват престъпление по закон, обикновено по Закона за движение по пътищата и правилника за неговото прилагане. Наказанието (глобата) трябва да бъде ефективно, да обезкуражи нарушителите, без да е толкова сурово, че да създаде вероятност от претоварване на ресурсите на съдилищата с голям брой обжалвания на актовете.

Съществуват и се използват различни подходи за установяване на нарушители и за принуждаване на потребителите на пътна мрежа да спазват правилата, които се прилагат при използването на пътна инфраструктура, подлежаща на таксуване. Европейската

практика показва, че операторите/ собствениците на тол системата използват комбинация от различни решения, за да се постигне максимална ефективност. Използват се физически бариери, стационарни крайпътни съоръжения и мобилно правоприлагане. В условията на среда със свободно движение на превозните средства, мобилното правоприлагане е особено ефективно за контролиране и налагане на глоби за нарушителите на пътната мрежа, с цел установяване и идентифициране на тези превозни средства, които нарушават правилата и не заплащат дължимите пътни такси.

Съгласно публикуван от Европейската комисия Работен документ на оценка на въздействието (<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-190-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>), относно предложение за *Директива на Европейския парламент и на Съвета относно оперативната съвместимост на електронните пътни системи и улесняване на трансграничния обмен на информация относно неплащане на пътни такси в Съюза*, размерът на компенсаторната такса трябва да се определи на база три пъти увеличената най-малка еднократна такса за съответната категория ППС коригиран с коефициент на очакваната ефективност на процеса на правоприлагане. Например за леки ППС при цена на уикенд винетката в размер на 10 лв., увеличена три пъти, т.е. 30 лв. и коригирана с коефициент на правоприлагане не по-малко от 45 %, същата следва да бъде в размер на 70 лв. Проучванията на ЕС в рамките на проекта MOVE/D3/2014 (https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/modes/road/road_charging/doc/study-electronic-road-tolling.pdf) сочат, че процентът от трафик, върху който е осъществено правоприлагане, варира в рамките на средно около 25 %. При плътност на покритие на мрежата със стационарни контролни рамки за България 2 (два) пъти повече от средното за Европа (Унгария 101 рамки и 50 мобилни рамки, срещу 295 бр. стационарни и 55 бр. правоприлагащи автомобили за България) може да се очаква коефициент между 40 – 46 % ефективността на правоприлагане на годишна база спрямо 100 % от трафика. При прилагане на тези данни се получават следните стойности на компенсаторната такса, изчислени по вече упоменатата методика, т.е за леките автомобили 70 лв, за товарни автомобили до 12 тона и автобуси – 125 лв., а за товарни над 12 тона – 175 лв.

В допълнение на горното смисълът на компенсаторната такса е да играе ролята на междинна санкция към лицата, които не са платили дължима винетна такса, а ползват пътната мрежа и са нарушители по смисъла на законовите разпоредби за пътно таксуване. Това е таксата, която се заплаща с цел избягване на административни санкции. Компенсаторната такса не е санкция, а по-висока по размер пътна такса, която осигурява освобождаване от санкция за период от 24 часа. Размерът на компенсаторната такса попада в рамките на интервала между дефинираните минимални и максимални нива за този тип такси

в съответствие с приложимите Европейски практики и оценява спецификата на процеса за правоприлагане на територията на Република България. Предложеният размер на компенсаторната такса, за различните категории ППС ще изпълнява от една страна санкционираща функция при заплащането на компенсаторната такса на място, а от друга страна няма да възпрепятства предвижването в рамките на денонощието по РПМ.

Направеното предложение за размерите на компенсаторната такса за ППС над 3.5 тона е съобразено и следва да се прилага за т.нар. „преходен период“, преди въвеждане на таксата за изминато разстояние – тол такса. Впоследствие същата следва да бъде актуализирана и нейните стойности да се определят в зависимост от приетата тарифа за тол такси, действащи на територията на Република България.

Евентуалното намаляване на приходите от продажби на седмични винетки се предвижда да бъде компенсирано, както от продажбите на уикенд винетки, така и от въвеждането на компенсаторната такса.

Във връзка с гореизложеното, предложеният проект на акт не оказва пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на нормативен акт е публикуван на интернет страниците на МРРБ, Министерството на финансите и Агенция „Пътна инфраструктура“, както и на Портала за обществени консултации съгласно изискванията на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове и чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Предложеният проект на акт не е свързан с транспониране на актове на Европейския съюз, поради което не се налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.

Преписката е окомплектована съгласно изискванията на чл. 35 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на постановление на Министерския съвет е съгласуван в съответствие с чл. 32-34 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Направените бележки и предложения са отразени съгласно приложената справка.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагаме Министерският съвет да приеме предложени проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Агенция „Пътна инфраструктура”, приета с Постановление № 219 на Министерския съвет от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 79 от 2008 г., изм., бр. 101 от 2008 г., бр. 3, 100 и 102 от 2009 г., бр. 82 от 2010 г., бр. 26 от 2011 г., бр. 94 от 2012 г., бр. 91 от 2015 г., бр. 32 и 102 от 2017 г.).

Приложения:

1. Проект на постановление на Министерския съвет;
2. Финансова обосновка, одобрена от министъра на финансите;
3. Частична предварителна оценка на въздействието;
4. Становище на дирекция „Модернизация на администрацията“;
5. Проект на съобщение за средствата за масово осведомяване;
6. Таблица за отразяване на постъпилите становища.

ПЕТЯ АВРАМОВА
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ
И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ